

Megoldás. a) Az $u = 1 + \sqrt{2}$, $v = -\sqrt{2}$ választással $u + v = 1$ racionális.
Páros n esetén u^n irracionális, v^n racionális, tehát az összegük irracionális.
Páratlan n esetén

$$u^n + v^n = (1 + \sqrt{2})^n - (\sqrt{2})^n = (1 + \sqrt{2} - \sqrt{2}) \cdot \\ \cdot \left((1 + \sqrt{2})^{n-1} + (1 + \sqrt{2})^{n-2} \sqrt{2} + \dots + (1 + \sqrt{2})(\sqrt{2})^{n-2} + (\sqrt{2})^{n-1} \right).$$

A második zárójeles kifejezésben egész számok összege és $\sqrt{2}$ hatványainak többszöröse szerepel, $a + b\sqrt{2}$ alakú. Minden együttható pozitív, ezért elég belátni, hogy van olyan tag, amelyben $\sqrt{2}$ együtthatója nem 0. Az $(1 + \sqrt{2})(\sqrt{2})^{n-2}$ tagban beszorozva például ezt kapjuk: $(\sqrt{2})^{n-2} + (\sqrt{2})^{n-1}$. Itt $(\sqrt{2})^{n-2}$ -ben a $\sqrt{2}$ páratlan hatványon szerepel, tehát biztosan nem 0 az együtthatója.

b) Tegyük fel, hogy léteznek ilyen u és v számok.

Nem lehet u és v egyszerre 0, mert akkor $u + v$ nem irracionális.

Nem lehet, hogy u vagy v egyike 0, mert például ha $u = 0$, akkor v irracionális, és így $v^3 = v \cdot v^2$ miatt vagy v^2 , vagy v^3 szintén irracionális lenne, ami ellentmond a feltevésünknek.

$$(u^2 + v^2)^2 - (u^4 + v^4) = 2u^2v^2,$$

tehát $2u^2v^2$, vagyis u^2v^2 is racionális, mert $u^2 + v^2$ és $u^4 + v^4$ is az.

Ha minden $n \geq 2$ esetén $u^n + v^n$ racionális, akkor speciálisan $n = 2$ -re, 3 -ra és 5 -re is az. Írjuk most fel a következő szorzatot:

$$(u^2 + v^2)(u^3 + v^3) = u^5 + v^5 + u^2v^2(u + v).$$

Azonos átalakítással ($u \neq 0$, $v \neq 0$):

$$(1) \quad \frac{(u^2 + v^2)(u^3 + v^3) - (u^5 + v^5)}{u^2v^2} = (u + v).$$

Eszerint (1) bal oldalán racionális szám áll, a jobb oldal tehát nem lehet irracionális.